

Politianmeldelse overfor personer med ASF.

Landsforeningen Autisme hører jævnligt om, at personer med Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF) bliver politianmeldt f. eks. for voldsepisoder. Det gælder både, hvor personen begår overgreb over for andre beboere og over for personale.

Anmeldelserne er steget, siden Erstatningsnævnet i 2014 ændrede praksis, så alle voldsepisoder skulle anmeldes, og institutionerne ikke kunne undlade det f. eks. af pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn. Desuden kunne en ansat kun være sikker på en evt. erstatning, hvis episoden anmeldes.

Justitsministeriet har efter pres fra forskellige faglige organisationer udsendt en vejledning nr. 9376 af 27.4.2016, som bl.a. beskriver muligheden for igen at dispensere for anmeldelsespligten.

Det kan ske, hvis *der er konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn til eleven, patienten eller borgeren, der taler imod en anmeldelse.*

Det er arbejdsgiveren, som indenfor 72 timer skal vurdere, om der i hver enkelt tilfælde er tale om hensyn, som gør, at episoden ikke skal anmeldes til politiet.

Det understreges, at det ikke er individuelle hensyn, hvis f. eks.

- Det er et barn under 15, som ikke kan straffes
- Det er en person, som ikke havde til hensigt at skade eller forstod handlingen
- Det er en person, som ikke er strafegnet eller var klar over sin handling

Hvis en medarbejder skal have erstatning, er det således nødvendigt i mange tilfælde at anmelde en episode, selv om institutionen ved, at personen med ASF ikke forstår det forkerte i handlingen.

Når tilbud til personer med ASF vælger at politianmelde, sker det ofte i erkendelse af, at de pågældende ikke kan retsforfølges eller lære af sine handlinger.

Tilbuddene ønsker snarere dels at sikre en medarbejder erstatning, dels at gøre opmærksom på, at der er borgere, som har en adfærd, der kræver mere opmærksomhed eller måske et andet tilbud end det nuværende

Tilsvarende gælder, når vi taler om overgreb fra barn til barn eller voksen til voksen med ASF.

Det er derfor vigtigt at drøfte problematikkerne og overveje, hvordan man evt. kan hindre, at episoderne opstår, ligesom det er væsentligt at ridse forskellige regler op, så forældrene i hvert fald kender lidt hertil og kan være opmærksomme herpå.

Forældre skal være bevidste om, at nogle børn, unge og voksne med ASF kan være udadreagerende. Det kan medføre, at de kan blive politianmeldt og i visse situationer taget med til afhøring.

Der står ganske vist i Retsplejeloven, at en tilbageholdelse skal ske så skånsomt som muligt – især for en ung under 15 år – men det kan ikke hindre, at det kan blive en meget belastende oplevelse for en person med ASF.

I langt de fleste situationer vil der vil der formentligt ikke ske mere, men i enkelte situationer kan det ske, at sagsforløbet går videre – f. eks. ved gentagelser eller voldsomme overgreb.

Politiet vurderer, om overgrebet skal efterforskes, og om der er beviser nok. Sagen videregives i disse situationer til Statsadvokaten, som vurderer, om der skal rejses tiltale

I så tilfælde vil Statsadvokaten vurdere, om der evt. skal indhentes mentalundersøgelse eller andre oplysninger. Disse sager kommer via Retslægerådet til Samrådet, som er en særlig faglig instans, der vurderer, om pågældende bør have et (sikret) specialtilbud. Dommeren afgøre, om den tiltalte er skyldig, og hvad straffen i givet fald skal være.

Der gælder særlige regler for under 15-årige, men de kan også tages med til afhøring og tilbageholdes, hvis visse betingelser er opfyldte; f. eks. at pågældende mistænkes for et strafbart forhold og for at sikre personens tilstedeværelse. Tilbageholdelse må ikke finde sted, hvis mindre indgreb kan opnå samme effekt. Tilbageholdelse må normalt max. vare 6 timer.

For under 15-årige skal både kommunen og forældrene underrettes så hurtigt som muligt, og begge skal så vidt muligt have adgang til at overvære en evt. afhøring. Kommunerne har en vagtordning, som sikrer, at der altid kan tilkaldes en repræsentant for Børn- og Ungeafdelingen/Familieafdelingen.

For unge mellem 15 og 18 år skal både forældre og kommunen indkaldes i forskellige situationer.

Da vores voksne med ASF er underlagt de samme regler for tilbageholdelse og afhøring som alle andre i samfundet, kan det være en meget belastende oplevelse for dem, hvis man ikke prøver at sikre, at f. eks. forældre, værge eller anden tillidsperson kan komme med som støtte.

Jeg kan derfor opfordre til, at forældre/værger/andre er aktive og prøver at få en drøftelse med de forskellige institutioner, så man kan få lavet en aftale for, hvorledes sådanne evt. situationer skal gribes an. Især så det sikres, at forældrene/tillidsperson altid skal underrettes med det samme, så de kan nå at være der til støtte for den pågældende.

Juli 2016
Ulla Kjer